
Seksuele losbandigheid

Aantekeningen bij 1 Korinthe 5:1-13 en 6:13-20

Paulus bespreekt het fenomeen hoererij binnen de gemeente in twee passages.

Ik het eerste gedeelte (5:1-13) ligt de focus op hoe men in de gemeente moet omgaan met mensen die zich hieraan schuldig maken en in het tweede gedeelte (6:13-20) werkt Paulus uit waarom een gelovige zich hier absoluut niet mee moet inlaten.

5:1 Men hoort algemeen dat er hoererij onder u voorkomt, en wel zo'n vorm van hoererij waarvan zelfs onder de heidenen geen sprake is, namelijk dat iemand de vrouw van zijn vader heeft.

2 En u doet zich zo gewichtig voor. Kunt u niet beter treuren, om dan hem die deze daad begaan heeft, uit uw midden weg te doen?

3 Ik heb, hoewel afwezig met het lichaam, maar aanwezig met de geest, namelijk reeds besloten - alsof ik aanwezig was - om hem die dat zo gedaan heeft,

4 in de Naam van onze Heere Jezus Christus, als u en mijn geest bijeengekomen zijn, in de kracht van onze Heere Jezus Christus,

5 over te geven aan de satan, tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden zal worden op de dag van de Heere Jezus.

6 Uw roem is niet goed. Weet u niet dat een klein beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt?

7 Verwijder dan het oude zuurdeeg, opdat u een nieuw deeg zult zijn. U bent immers ongezuurd, want ook ons Paaslam is voor ons geslacht: Christus.

8 Laten wij dus feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosaardigheid, maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid.

9 Ik heb u geschreven in de brief dat u zich niet moet inlaten met ontuchtplegers.

10 Echter, niet in het algemeen met de ontuchtplegers van deze wereld, of met de hebzuchtigen, of rovers, of afgodendienaars, want dan zou u uit de wereld moeten gaan.

11 Maar nu heb ik u geschreven dat u zich niet moet inlaten met iemand die, terwijl hij een broeder wordt genoemd, een ontuchtpleger is, of een hebzuchtige, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover. Met zo iemand moet u zelfs niet eten.

12 Het is toch niet aan mij om hen die buiten zijn te oordelen? Oordeelt u immers niet alleen hen die binnen zijn?

13 Maar hen die buiten zijn, oordeelt God. En doe de kwaaddoener uit uw midden weg.

6:13 Het voedsel is voor de buik en de buik voor het voedsel, maar God zal zowel het één als het ander tenietdoen. Het lichaam is echter niet voor de hoererij, maar voor de Heere en de Heere voor het lichaam.

14 En God heeft niet alleen de Heere opgewekt, maar zal ook ons opwekken door Zijn kracht.

15 Weet u niet dat uw lichamen leden zijn van Christus? Zal ik dan de leden van Christus nemen en die maken tot leden van een hoer? Volstrekt niet!

16 Of weet u niet dat wie zich met een hoer verenigt, één lichaam met haar is? Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vlees zijn.

17 Wie zich echter met de Heere verenigt, is één geest met Hem.

18 Vlucht weg van de hoererij. Elke zonde die een mens doet, blijft buiten het lichaam, maar wie hoererij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam.

19 Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt ontvangen, en dat u niet van uzelf bent?

20 U bent immers duur gekocht. Verheerlijk daarom God in uw lichaam en in uw geest, die van God zijn.

Hoofdstuk 5:1-13

Het is Paulus (en niet alleen hem) ter ore gekomen dat er binnen de gemeente van Korinthe hoererij bedreven wordt, zelfs op zodanige wijze als onder de heidenen niet voorkomt, namelijk dat iemand in seksuele zonde leeft met de vrouw van zijn vader. Er wordt hier niet gesproken over seksuele zonde tussen een zoon en een moeder. Waarschijnlijk gaat het hier om een zoon en een (wellicht

jongere) vrouw van zijn eigen vader. Hoe het ook zij; het is onacceptabel dat dit binnen de gemeente voorkomt.

Het grondwoord voor 'hoererij' is hier 'porneia'. Dit begrip staat in het NT voor 'ontucht' en 'seksuele losbandigheid'. Niet alleen hoererij (buitenechtelijke seksuele gemeenschap), maar ook alle daden op het gebied van seksualiteit die God verboden heeft, vallen hier onder. Paulus kaart in deze brief in het bijzonder de zonde van hoererij aan (5:10; 6:10; 7:2), die in de havenstad Korinthe welig tierde. Daarbij moeten we blijkbaar niet alleen denken aan (tempel)prostitutie, maar ook aan hoererij binnen de gemeente.

Paulus beperkt zich niet tot de opmerking dat hoererij binnen de gemeente onacceptabel is, maar hij hekelt de reactie van de gelovigen in Korinthe hierop. Men is hoogmoedig en zelfverzekerd (5:6) in plaats van dat men bedroefd is dat dit onder hen gebeurt. Men verbindt hier voor de overtreder(s) ook geen consequenties aan. Deze hoogmoed waarover Paulus spreekt, zou te maken kunnen hebben met superioriteitsgevoelens tegenover de overtreder(s), maar ook in het algemeen met de hoogmoed onder de christenen in Korinthe vanwege de geestelijke status van hun gemeente (1:5-7; 4:18). In ieder geval is men niet van mening dat er op een of andere manier tegen deze overtreder(s) moet worden opgetreden. Deze zonde kan daarom ongehinderd voortwoekeren.

Paulus pleit ervoor om in dit geval 'tucht' uit te oefenen. Zelf heeft hij de dader(s) in de geest al veroordeeld en aan de satan overgeven, tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden zou worden in de dag van Christus. Wat hij vanaf afstand doet, moet door de gemeenteleden zichtbaar in praktijk worden gebracht door de overtreder(s) uit de gemeente weg te doen (5:13). 'Doe de boze (de drager van het kwaad) weg uit uw midden!' Het gaat hier niet alleen om een handeling met sociale consequenties, maar ook met geestelijke consequenties. Uit vers 5 kunnen we opmaken dat het hier gaat om een maatregel met een heilzaam doel. Door uit de gemeente gezet te worden, valt de zondaar buiten de invloeden van de Heilige Geest die in de gemeente werkzaam zijn (zie het vervolg van de Korinthebrief). De zondaar wordt op zichzelf terug geworpen en zal de schade ten volle ervaren van wat hij in zijn vlees bedrijft. Paulus sluit niet uit dat door deze 'shoktherapie' bereikt zal worden dat de geest van deze zondaar behouden zal worden op de dag van Christus. Paulus redeneert hier vanuit het zelfde principe wat hij in hoofdstuk 3:12-17 beschrijft met het oog op de 'bouwers' die op het fundament bouwen. De gemeente, Gods tempel, is immers heilig en de Heere zal niet straffeloos toestaan dat deze tempel door wat dan ook ontheiligd wordt. Met het oog op het behoud van de zondaar(s), is deze stevige aanpak nodig. Een ander voorbeeld waarin Paulus dit toepast, vinden we in 1Tim.1:20.

Paulus vergelijkt het accepteren van oude (wereldse, zondige) gewoonten met zuurdeeg (gist). Gist heeft de eigenschap het deeg totaal te doortrekken, zodat de koeken of het brood luchtig worden. Als de Israëlieten het Pesachfeest vierden, moesten ze daarvoor hun huis grondig reinigen, zodat er geen spoortje van zuurdeeg (puur of verwerkt in koeken) meer aanwezig was (Ex.12:14-20; 13:7). Bij het Pesachfeest aten ze - behalve het vlees van een lam en andere bijgerechten - ongezuurde koeken; d.w.z. koeken waarvan het deeg niet gerezen was door toevoeging van gist.

Paulus trekt het beeld (type) wat in dit Pesachfeest verborgen zit door naar de praktijk in de gemeente van Korinthe. De gemeente is als een nieuw deeg (ongezuurd); ons Pascha (Christus) is geslacht. Een nieuwe situatie is aangebroken vanaf het moment dat ze zich onder het bloed en de heerschappij van Christus hebben gesteld. En daarom is het geen optie meer om terug te zakken of te blijven hangen in oude en zondige gewoonten. En als de (oude) zonden de kop opsteken, zoals in dit geval met hoererij, dan moet dit 'oude gist' rigoureus verwijderd worden uit het midden van de gemeente. Gebeurt dat niet, dan zal deze zonde verder om zich heen grijpen en ook het overige 'deeg' verzuren. Laten we daarom niet blijven hangen bij oude gewoonten, maar ze wegdoen.

In een eerdere brief (die niet meer beschikbaar is / 5:9), waarschuwde Paulus de christenen in Korinthe al om geen omgang te hebben met mensen die hoererij (porneia) bedrijven. Blijkbaar was het ook toen al nodig om dit te zeggen. Uiteraard bedoelde Paulus hier niet mee dat men geen enkele omgang mocht hebben met mensen die in zonde leefden. Dat zou een onmogelijke opdracht zijn geweest, omdat het in deze wereld gewoonweg niet mogelijk is om te allen tijde zondaars te mijden.

Paulus komt nu op deze opdracht (vers 9) terug en specificereert die: heb geen omgang met een broeder die zich schuldig maakt aan hoererij of andere grove zonden. Blijkbaar was het niet gemakkelijk om consequenties te verbinden aan dit gedrag als het een broeder of zuster betrof. Het gaat om een broeder of zuster, waarmee je eenheid ervaart op grond van de verbintenis met

Christus, maar anderzijds moet je gepaste afstand bewaren omdat anders de schade alleen maar groter wordt. Paulus maakt het heel concreet en zegt: heb geen omgang meer met zo iemand en eet ook niet met hem of haar. Het nuttigen van de maaltijd met elkaar had in die tijd een veel grotere betekenis dan nu vaak het geval is. Het samen eten symboliseerde eenheid en genegenheid (1Kor.10:21).

Het huiswerk wat Paulus deze christenen meegeeft is duidelijk geformuleerd. Laat het oordelen van mensen die 'buiten' zijn (d.w.z. ongelovigen) maar aan God over. Verspil daar je energie niet aan (dat is al een les op zich), maar maak er serieus werk van om het kwaad in jullie midden een halt toe te roepen: *'Doe de boze uit uw midden weg.'*

Hoofdstuk 6:13-20

Als iedere zondaar uit de gemeente gezet zou moeten worden, wie zou er dan overblijven? Paulus gebiedt dit dan ook hier alleen in het geval van grove zonden (5:11; 6:10) en dan met name in het geval van hoererij (porneia). In deze verzen wordt uitgelegd waarom hoererij een 'ergere zonde' is dan andere zonden. Paulus licht dit toe aan de hand van het begrip 'bestemming'.

Voedsel is bestemd voor de buik en de buik is bestemd voor voedsel. Beide zullen echter door God teniet gedaan worden. Buik en voedsel zijn van gelijk niveau en hebben daarom ook een gelijke bestemming.

Het lichaam is niet bestemd voor hoererij, maar voor de Heere. De Heere is bestemd voor het lichaam. Het feit dat het ook hier gaat over twee items van gelijk niveau (in een bepaald opzicht) en gelijke bestemming, zien we in vers 14. Zoals de Heere is opgewekt door God, zo zullen ook de gelovigen (met hun lichaam) opgewekt worden door God (zie ook 1Kor.15).

Gelijke bestemming is één, maar het gaat ten aanzien van de verbintenis tussen Christus en de gelovige verder dan dat: het lichaam van een gelovige wordt zelfs een ledemaat van Christus genoemd; het is als het ware een stukje van Christus zelf.

Als een gelovige één wordt met het lichaam van een hoer, wordt een ledemaat van Christus één met het lichaam van een hoer. Wie een hoer aanhangt (wie seksuele gemeenschap aangaat met een vrouw), wordt immers één vlees met haar (Gen.2:24). Wie de Heere aanhangt is echter één Geest met Hem. Het één Geest zijn met Christus accentueert de diepgaande verbintenis tussen Christus en de gelovige: onze ledematen zijn niet alleen van Hem, maar Zijn Geest woont ook in ons (vs.19).

Gelovigen worden hierom opgeroepen om hoererij te ontvluchten. Elke zonde gaat buiten het lichaam om, maar hoererij is een zonde tegen het eigen lichaam. Je gaat een eenheid aan met iemand terwijl je al een eenheid bent met Christus. Je bestrijdt en verloochent daarmee je nieuwe identiteit in Christus. Je lichaam is een tempel van de Heilige Geest. Hij is in je. De Geest heb je van God ontvangen.

Concluderend: Je bent niet van jezelf. Je bent voor een prijs gekocht (zie ook 7:22)! Met andere woorden: gooi je nieuwe leven, waarvoor Christus zo'n dure prijs betaald heeft, niet te grabbel door te blijven in de zonde van hoererij. Daarom, verheerlijk God in je eigen lichaam. Laat niet je eigen belang (hoever mag ik gaan?) je drijfveer zijn (6:12), maar Gods belang: straal ik God uit in mijn leven, ook door mijn lichaam?!

Een heldere lijn

Het gedeelte over over hoererij in 6:13-20, wordt vooraf gegaan door een passage waarin Paulus een richtlijn geeft voor het gedrag van gelovigen (6:9-12).

*6:9 Of weet u niet dat onrechtvaardigen het Koninkrijk van God niet zullen beërven?
10 Dwaal niet! Ontuchtplegers, afgodendienaars, overspelers, schandknepen, mannen die met mannen slapen, dieven, hebzuchtigen, dronkaards, lasteraars en rovers zullen het Koninkrijk van God niet beërven.
11 Sommigen van u zijn dat wel geweest, maar u bent schoongewassen, maar u bent geheiligd, maar u bent gerechtvaardigd, in de naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God.
12 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij niet onder de macht van ook maar iets laten brengen.*

Doordat er in de gemeente van Korinthe - onder broeders en zusters - zonden 'rondcirculeren', wordt het beeld vertroebeld over de ernst van de zonde. Alle redenen voor Paulus om even de zaken helder op een rij te zetten.

- Zij die leven in de zonden die in vers 9 en 10 genoemd worden, zullen Gods koninkrijk niet beërven! Als we de gelovige voor ogen hebben die in een zonde leeft, zijn we gemakkelijk geneigd om de ernst van deze situatie af te zwakken. Paulus laat ons echter de ernst van de zonde zien vanuit God. Vanuit het nieuwe leven is er geen enkele reden te bedenken waarom men zou doorleven in oude zonden. Door het Kruis kan er (en moet er dus ook) een nieuw leven beginnen. In de brief aan de Romeinen werkt hij dit feit breder uit (met name Rom.6).
- De gelovigen, van wie sommigen echt in deze grove zonden geleefd hebben, zijn echter afgewassen, geheiligd en gerechtvaardigd door de naam van Christus en de Heilige Geest. Een nieuw leven is begonnen. De schuld van de zonde is weggewassen en men is apart gezet in dienst van de Heere. In andere brieven, bijvoorbeeld die aan Rome of Efeze, werkt Paulus meer de facetten uit van de overgang van het oude naar het nieuwe leven. Bij de christenen in Korinthe veronderstelt hij blijkbaar deze kennis.
- Het nieuwe leven in Christus stelt gelovigen in de vrijheid om op een nieuwe manier in het leven op aarde te staan. Daarbij geldt dat alles geoorloofd is, maar dat niet alles nuttig is. In hoofdstuk 8 en 10 wordt dit gegeven (10:23) toegepast op het dienen van elkaar, maar hier betreft Paulus het op de wijze waarop gelovigen in deze wereld moeten staan. Alles is geoorloofd, maar een gelovige moet zichzelf door niets laten beheersen / overheersen. Gelovigen worden blijkbaar geacht te kunnen onderscheiden wat wel of niet nuttig is; of wat wel of wat niet de neiging heeft om hen te overheersen. Het nieuwe leven is 'duur gekocht' (6:20) en mag voor geen prijs weer ten prooi vallen aan een andere heerschappij dan die van Jezus Christus (6:19). Paulus bedoelt in vers 12 dus zeker niet te zeggen dat een gelovige maar zoveel vrijheid moet nemen als mogelijk is (net tot aan de grens gaan). Alles staat voortaan in dienst van het grote doel: God verheerlijken met je lichaam.